

Wt Weenen den 20 Februarij. 1627.

An Caschou heefmen / dat Bethlem Gabor in een Vlecke Debzeem / met den Bassa van Erla secrete communicatie heeft gehouden / watse getracteert ofte beraet slaecht hebben / weermen epgentlijck niet / dan alleenlijck gaet den ghemeenen roep datter gheschandelt is / om den oorloch tegens Kieperl. Maj. na den uytganch vande dyse maenden trefves / voort te setten / waer tegens wy ons dapper armeren / en laet syn Kieps. Maj. soo veel volck te voet en te peerde aennemen als hy in veele jaren heeft gedaen / worden ooc alle saken om tegens de Lente yut velt te trecken / gheereet ghemaeckt.

Wt t Lant van Over Ens / dat aldaer 2 vande voornamste Boeren dewelcke vele Crichs Instrumenten / als knuppels / spitse staecken / en veel meer andere saken deden maken / zijn ghevangen. Vande executie der Boeren hooftmen noch ter tijt niet / men meent dat syne Kieperl. Maj. noch ghenade aen hun sal betoonen alleenlijck isser een vande voornamste van Strier seer gepynicht ende getoerueert / van syne bekentnisse wert diuersch gesprooken.

In de verleden weech zijn ettelijcke Commissarissen daer onder den Bisschop Byber / na Ongerē verreypt om de plaetsen die van Bethlem Gabor zijn ingenomen / te belegeren / ende onder ghehoorzaemheyt van Kieperlijcke Majesteit te bzingen.

Wt Breslau den 22 dito.

Da dat het Denemarchsche volck in Mozabien vele plaetsen heeft ingenomen / so heeft den Palts grabe van Berckenvelt ghecommandeert / datter 10000 mannen te voet en te peerde na Over Slesien zoude marcheeren / dewelcke alreede de Heerschappen Pleffa, Sorau, Peuchten, Dorneweys, ende meer andere plaetsen sonder weynich resistencie hebben ingecregen / ende hun quartier in Over Slesien inde 8 mylen weeghs / tegens Cracou genomen / alsoo dat de vanden noch ter tijt seer domineren / ende sich vast meester in vele Contrepen maken / ende ofmen wel alfulchs den Generael van Walskyn heeft laten weten / soo schijnt doch dat hy weynich daer op acht / laet hem verluypden deselve vanden eer. lange uyt t sijn te sullen helpen / sal tegens den 28 Meert toecomende / tot dien eynde sich int velt begeven / laet alomme noch dapper werken.

Wt Praghe den 27 dito.

Den Voort van Walskyn rustet hem noch sterck om te veld te trecken / heeft alle Officieren en Capiteynen belast / hun teghens den 20 vande toecomende maent by huune Compagnien te laten vinden / ende moeten ooc alle schants ende meer andere Crichghereetschappen / dewelcke op diuersche plaetsen gemaecht worden / tegens den selven tijt gereet wesen. Alle tincomen van Bohemen wort aen syn Voetselijcke Genade tot onderhoudinghe van den Crigh opgezagen ende ghegheben.

Den Heere van Donau sal voort 24000 Ducaten gerantfouert worden / Den Oversten Farenbach is by den vpanit overghelopen.

Wt Ceulen den 2 Martij.

De nieuwe Daert is men gheresolueert te bzingen van Venlo af recht toe inde Schelde / waer toe de stadt Antwerpen ses Connen Gours heeft beloofte te willen geven / en alle d andere steden waer voort by de Riviere sal loopen / ofte die daer aen sullen gelegen wesen / naer advenant wat nu daer gehoben de andere steden ende Provincien doen sullen / heefmen te vernemen / volck welcke hier aen arbeiden sal / wort alreede ingenomen / watter af worden sal / heefmen int tijt te vernemen.

Dan Quakenbrugh wert in dese naerbolghende maniere gheschreven: Dese dagen is des Coninck van Denemarchiens Crighsvolk binnen Vastenau kggghende / op een aenslach uyt ghetrocken / sendende vier Ruyters naer t sedeken Vecht, dewelcke den Gouverneur aldaer / quansups veradverteren zouden / dat de Conincksche / om een Convooy te ha-

len / uyt waeren / dewelcke dit verstaen hebbende / heeft datelijck daerop 200 Ruyters / met een deel musquettiers / beneffens dese vier voorsz. ruyters / (die hun deselve zonden wpsen waerse ghepasseert waren) uytghesonden / onder ruysschen hadden hun de Conincksche op een seckere passagie ende Bog onder de boomen versiecken / die van Vecht daer comende / zijn terstont van achteren ende van voren soo besponghen / aenghetast / ende omringhelt / datse nergheyns enen comen konden / ende hebben hun alsoo op ghenade ende ongenade moeltli overgheben / zijnde alle te samen met hunne paerden gesabelt ende ghetoonk / binnen Vastenau ghebracht / met noch eenighe Musquettiers / vande welcke sich noch sommige dooz Bosch ende over Haghen gesalveert hebben.

De voorszepde 200 Ruyters nu tot Vastenau zijnde / alwaerse eenighe daghen vyz ende vranck ghinghen / hebben aen de Heere van Nienholt versocht / onder wiens Commandement sy waren / datmen hun zonden ransoneren / maer deselven heeft sulcx alsoo sy hun soo hadden laten bedyngghen gheueghert. Waerover sich sommighe inden dienst vanden Coninck van Denemarchen tot Vastenau hebben laten aennemen. Ondertusschen hebben de andere onder malcanderen ghepractiseert / hoese weber tot revengie comemochten / zyn met domligghende garnisonen / als Meppen, Quakenbroeck, ende Harselunen veractoeert / hoese gelycherhandt Vastenau zouden overvallen / ende sien te incorpozeren: waer op die van Quakenbrugh een bode aen hun hebben ghesonden / om te weten op wat tijdt men den selven aenslach zoude int werck stellen / die aldaer comende / hebben hem de voorszepde Ruyters wederom een brief behandicht waer in alle de Legghende / hoe ende in wat manieren sy dat aenhanghen zouden / verhaelt siont. Dese vande uyt Vastenau verreyfende / heeft de wacht aende Voort besocht / oft hy oock eenighe brieven by hem hadde / maer niet vindende / laten passeren / doch quaet vermoeden rpgghende / datse hem niet recht mocht ondersocht hebben / sonden vier Ruyters uyt / die hem achterhaelden / en naecht deden uytcleeden / ende hebben een brief onder syne arme / met peck aen t hys ghecleest ghevonden / ende hem alsoo met den Brief by den Gouverneur ghebracht / dewelcke den Brief gelesen hebbende / heeft datelijck daerop alle dese gansen doen in appheensienemen / ende den Bode sdaeghs daer aen laten harquebusieren / is also hunnen aenslach ontdeckt / hoe het met hun sal afloopen heefmen metter tijdt te vernemen.

Dan Hamburgh vanden 28 passato / dat op de 25 aldaer waren aenghecomen Gesanten van Lubbeck / van wegen den Coninck van Denemarchen ende de Standen van Holsteyn / die van daer naer Bremen sullen verreyfen / verforcken hulp ende assistentie / doch het schijnt / dat hun de Steden neutrale / ende gheene van beyde partpen voort vanden sullen houden.

Dan Elving, aengaende het Crighswesen ist alhier lpdelijck / alleenlijck werden de Boeren sammerlyc van beyder syds Crighsvolk verdozen / dat gantsch Verder is meest alle verbrandt ende verwoest / en staet te vreesen dat het in Wyppsen niet beter gaen sal / ende of wel den Coninc van Polen dese stadt sterck bezeght / soo gheloove ich vastelijck / dat war den Sweede in heeft / de Polen dat swaerlijck wederom sullen conken becomen / gelyckewel vernemen wy / dat de Pool machtig volck tegens den Sommer sal int velt bzinghen : soo is oock sekerlijck dat Sweden oock doen sal: want der Polen sterckte teghens de cloekheyt vande Sweden niet te achten is: want de Polen meest alle te paerde comen / met dewelcke / al quamen se hondert duysent sterck / alfulche Dringhe als dese / ende dierghelijcke meer / die de Sweede in heeft / niet en sullen comen bemachtighen.

Het continueert noch / dat de Polen in Lijf landt gantsch verflaghen ende verstroyt zijn / ende worden noch daghlijcx verboygt ende gheslagghen / by Nyedijck zijnder 250 ter neder ghevelt / ende voort

Potſijp meer als duſſent. Want ſp beſelbe plaetſe met gewelt meenden te attaqueren / dat alſoo waer ſp dooz comen / hoe ſwaer ooc de plaetſen zyn / alſter maer eenige beſettinge in iſ / thoof ſtooten / waer omme de Stadt Dantſigh perijckel loopt / by al dien de Wpfel ſtroom can ghefloren blyven / 'twelck wel mogghelyck iſ te doen / zal de negotie op Dantſigh 'c eenmael benomen werden / ende iſ te beſozghen by al dien ſp hun met ſyne Maſteſt van Sweden niet verghelycken / daerinne ſp tot noch toe niet hebben willen verſtaen / dat hun de Wpfel ſtroom gantsch ſal benomen ende afgeſnede worden / alſoo datmen op 't dooziaer noch ſeltſame ſaechen / ende groote veranderinghen / ſo haest onſen Coninck hier int landt comt / ſien ſal.

Die van Dantſick hebben oock een pzoebē op de Schantſe / Offhoſſ gheſaemt / willen doen: zyn met 1500 mannen naer derwaerts geweest / maer hebben niet upgheſicht / ende zyn naer datſe een dach daer vooz ghelegghen hadden wederom naer hups ghetrocken.

Wt Wolffenbittel: Deſe dagen zyn twee Compagnien Kupfers dewelcke een Conſop naer Bzunſwich gedaen hebben / van 16 Compagnien Kupfers / daer onder 2 Cozmitten Dragoners / die in een boſſehagie lagen / ober vallen / ende deſelbe gantsch omringhelt / doch hebben hun riddertijck ghelouden / en niet verlies van eenige dode / doozgeſlagen / mede bzingende noch 7 perſoonen van hunne vanden gevangen / ende zyn op de plaetſe van beyder zyden ettelijcke perſoonen dootgebleven.

Alhier als oock tot Bzunſwich iſ een groot verract / welck op handen was / ondeckt / waer van men metten naesten breeder ſal addiſeren.

Keperſel. Maſteſt. heft alomme met Mandaten dooz 't gantsche Lant van Gulick / Berg / en aenlevende Landen doen aenſlaen / dat bepde Doztē als Bzandenburgh ende Nieuburch vande poſſeſſie derſelver ſullen verſteken blyven / ende iſ hun de ſiegeeringe / als oock eenige Landdagen te mogen houden / gantsch verboden / ende dat de onderdanen aen niemant anders eenige ſchattinge ſullen geve / ofte vooz hunnen Heere erkennen als hare H. M.

Wt Zabant dat den Marquis Spinola 3000 Maſquetiers na Dupnkercken heft geſonden / om deſelbe op thien Oozlochs Schepen namelijck op yder Schip 300 mannen / te verdeelen / om tegens deſe Geunierde landen te ghebzupcken.

Wt Spangien iſ erpzeſſe ozderinge ghecomen / dat den Marquis Spinola den Ergh te Water ende te Landen met aller erust tegens deſe Geunierde Landen zoude vooz ſetten / doet dieſweghen veelderhande Erghſigereetſchappe veerdich maken / oock veel volck te peerde en te voet aennemē.

Inde verleedene weke heeſten in 's Gravenhage diversche ſtercke ende conſtighe vperwercken / Gzanaten / ende andere nieuwe Inventionen gepoſbeert / ende goet bebonden.

Dooztz werden alle ſaken tot het Veltleger geereet gemaecht / ende ſchicht ſyn Excell. vzoech int velt te willen trecken. zijnde de Overſten ende Capiteynen een pder na hare Compagnien getrockt / oock werden in deſe Landen noch eenige Capiteynen ter Zee aenghenomen / ſoo dat de toerustinghe aen deſer zyde nu dapper voozt gaet.

Den Cozonel Wozgan ſal metten aldererſten met ſyne onderhebbende troupe ſich na het Deenſche Legher begheben / ende iſ de Kendeboos tot Enckhuyſen / alwaer alle de Schepen die hun ober bzingen ſullen / ghereet ligghen.

Om deſe Compagnien / der welcker eenige ſeer ſwack zyn / te verſtercken / ſinen noch inde 1500 Engeliſchen alle dage tot Staden verwachrende / beneffens noch meer andere troupen te peerde ende te voet.

Wt Engeland / dat den ſelven Coninck ſich met die van Branchrijck noch niet vergelijcken conde / hadden van malcanderen noch veel Schepen ende

goederen aenghehouden / ſoo dattet wel tot eenen openbare oozloge comen mochte / doch om alſulch iſ te mogen voozcomen / hebben de Dooch Wogende Heeren Staten den Heere Penſionaris Cats tot den Coninck van Engeland geſonden / om de ſaechen tuffchen bepde de Croonen te helpen liquiderē.

Een ſcher perſoon iſt Zabant hier te Lande gecomen / heft by ſyne Favoziten de jaerlijckſche ende gewoonlijcke penninge op gehaelt / tot Beertrupdenberch comende / iſ aldaer bekeut gheworden / ende gevangen byden Gouverneur gebzacht / by hem hebbende ontrent 8000 guldens aen gelt / alle in goud / behalven eenige Rijckſdaeders / zyn oock by hem gevonden eenige Bieben van deſelbe Favoziten / van den inhoud wert diversch gheſpzooken.

Wt Branchrijck / dat den Coninck van Spangien dooz ſware en vele Oozlogen / in groote ſchulden geraect iſ / ende pzinclipelijck aen die van Genua ontrent de 13 Milioenen Ducaten / zijnde over de 390 Tonnen Gouts ten achteren / ende alſo de Oozlogen noch dagelijck roemen / ende die vā Genua tot geene betalinge comen geraken / heft ſp met deſelve in accoozt getreden / hun belooven de naer den tijdt van neghen jaren / binne welcke ſp niets en ſullen mogen epſſchen / te voldoen / ende dat in 20 jaren daer na / ghevende jaerlijck vyf ten hondert. Oock wil den ſelven Coninck vier Lotterien opzechten / een in Divilien / d ander in Coleto / de derde in Cozduwa / ende de vierde in Salamanco / om aldaer in te mogen bzingē alle het Cozperghelt / de Bypſen ſullen weſen Officien / Edelmannſchappen / Landen / Heerlijckheden / ende Cavaliers.

Het hebben wederom ettelijcke Waechhalsen tot Luyck twee groote ſchepen / met 500000 pontſere Wapenen / ende anders gheladen / ſich met de ſelbe als of ſp na Denlo wilden / naer beneden begeben / maer daer comende zyn terſtont voozgebaren / niet tegenſtaende men dapper op hen heft geſchoten / ende alſoo met bepde de Schepen deſe dagen tot Dozt ghearriveert : Alwaer ſp terſtont hare goederen vercocht / ende een groot ghelt daer aen ghewonnen hebben.

Inſgelijck verſtaen dat een Schipper van Zierichzee met viſch / Boter / ende Kees geladen / onſe Oozlochs Schepen vooz de Scheide iſ voozby gebaren / ende tot Antwerpen ghecomen / ſoude oock veel gelts daer vooz gheregen hebben.

Wanden 27 Februario iſt Parijs: Den Coninc doet ſterck armeren te water ende te lande / deelt veel Patenten up / alle 'twolck trecht na Poictou ende Rochel / welcke Stadt alreede gebloqueert iſ / ſoo te water met Coninck Schepen / als te Lande met Erghſvolck / ſoo datter te enwoozdich niet iſ in ofte up can gebzacht worden / 'twelcke de Gemeente in Branchrijck op 'thoofſte bezooft / ende daeromme een Biddach verordineert hebben / op dat Godt de ſelbe in pzoectie te neeme / teghens 't dooznemen van hare vanden.

Den Coninc heft doen arreſteren / alle de ſchepen die langs ſyne kuſten ghereedt laegghen naer Ternueve / ende elders te ſeplen / om die alle in Zee te ghebzupcken / den Cardinael tracteerde ooc met eenighe particuliere uplanders / om noch meer ſchepen van deſelbe te erpghen : ſoo dat de ſaechen ſich geheelijck totten oozloch aldaer laten aenſien.

Die van Verdun hebben gemuptri neert om haren Biſſhop wederom te erpghen / maer zyn dooz de Sittadellen in dwanck behouden.

Inden Hage iſ een ſecker Jeſuiſt in appzehenſie genomen / dewelcke langen tijdt met particuliere perſoonen / zijnde mede vanden deſer landen / correſpondentie ghelouden heft / ende iſ oock een ſecker Lantſaet die hier aen ſchuldich bebonden iſ / doozghegaen / die mede ſterck naergheſpeurt woedt.